

СИЛАБУС З ДИСЦИПЛІНИ «Біоетика»

1. Загальна інформація	
Назва факультету	факультет іноземних студентів
Освітня програма (галузь, спеціальність, рівень вищої освіти, форма навчання)	22 «Охорона здоров'я», 222 «Медицина», другий (магістерський) рівень вищої освіти, денна форма
Назва дисципліни, код (електронна адреса на сайті ЛНМУ імені Данила Галицького)	Біоетика ОК 3., обов'язкова компонента освітньо-професійної програми, bioethics.ua@gmail.com
Кафедра (назва, адреса, телефон, e-mail)	кафедра українознавства 79010, м. Львів, вул. Шимзерів, буд. 3а, bioethics.ua@gmail.com
Керівник кафедри (контактний e-mail)	кандидат філологічних наук, доцент, Єщенко Тетяна Анатоліївна kaf_ukrlang@meduniv.lviv.ua
Рік навчання (рік, на якому реалізується вивчення дисципліни)	Перший рік навчання
Семестр (семестр, у якому реалізується вивчення дисципліни)	Перший (осінній) семестр
Тип дисципліни/модулю (обов'язкова/ вибіркова)	Обов'язкова
Викладачі (імена, прізвища, наукові ступені і звання викладачів, які викладають дисципліну, контактний e-mail)	Терешкевич Галина Тарасівна (с. Діогена), кандидат наук державного управління, доцент, bioethics.ua@gmail.com
Erasmus так/ні (доступність дисципліни для студентів у рамках програми Erasmus+)	Ні
Особа, відповідальна за силабус (особа, якій слід надавати коментарі стосовно силабуса, контактний e-mail)	Терешкевич Галина Тарасівна (с. Діогена), кандидат наук державного управління, доцент, bioethics.ua@gmail.com
Кількість кредитів ECTS	один кредит
Кількість годин (лекції/ практичні заняття/ самостійна робота студентів)	30 годин (лекції – 4 години, семінарські заняття – 8 годин, самостійна робота студентів – 18 годин)
Мова навчання	українська, англійська

Інформація про консультації	щотижня у четвер після 3 пари (після 15.20)
2. Коротка анотація до курсу	
<p><i>Біоетика як навчальна дисципліна ґрунтується на висвітленні етичних проблем, пов'язаних з розвитком технологічних наук, біології, медицини; закладає основи теоретичних положень та практичних рекомендацій щодо зміни в оцінці стану здоров'я населення, переосмислення взаємин лікар–пацієнт, ставлення до осіб із алкогольною та наркотичною залежністю, ВІЛ-інфікованих тощо; захисту прав ембріона людини, а також морального статусу понять: абортів та вирішення проблеми руйнівного постабортного синдрому, стерилізації, контрацепції та її альтернативи — природних методів розпізнавання днів плідності, репродуктивних технологій, біомедичних маніпуляцій, генної інженерії, клонування, експериментування на людині, трансплантації органів, евтаназії та її протидії — паліативного лікування; закладає основи здорового способу життя, пошани гідності людини, збереження життя та здоров'я людини від моменту запліднення до природної смерті, якості та ефективності діагностики, лікування, реабілітації та профілактики захворювань, збереження та зміцнення здоров'я населення</i></p>	
3. Мета і завдання курсу	
<p>1. Мета курсу - Метою вивчення навчальної дисципліни «Біоетика» є розкриття змісту, історичних коренів, засад та епістемології біоетики як науки, і на основі цього — висвітлення теоретичних положень та практичних рекомендацій щодо зміни в оцінці стану здоров'я населення, пошани гідності людини як особистості та її розвитку в духовній, душевній і тілесній інтегральності, збереження людського життя від моменту запліднення до природної смерті, висвітлення проблем генної інженерії та біотехнологій з погляду біобезпеки.</p> <p>2. Завдання курсу - Курс покликаний підготувати грамотних, висококваліфікованих фахівців, які зорієнтовані на духовно-моральні цінності, з галузі «Медицина», які досконало володіють основними положеннями, цінностями і засадами біоетики та біобезпеки; розумінням сутності біоетики як нової галузі науки, яка розглядає людину як особистість в її духовній, душевній та тілесній інтегральності, є відкритою для нових наукових знань, ґрунтується на моральних засадах, зорієнтованих на пошану гідності людини, її розвитку як особистості, збереження життя від моменту запліднення до природної смерті; вміють вирішувати ситуаційні задачі, використовувати соціологічні дослідження у формі анкетування, запобігати негативним явищам у виконанні професійних обов'язків, аналізувати нормативно-правові акти у системі охорони здоров'я щодо відповідності засадам біоетики</p> <p>3. Компетентності:</p> <p>I) <i>інтегральна:</i> здатність розв'язувати складні життєві та професійні практичні проблеми, пов'язані з міжлюдськими відносинами, професійною комунікацією лікаря, моральним вибором та відповідальністю, що передбачає застосування основних положень християнської етики і моралі й характеризується комплексністю та невизначеністю умов.</p> <p>II) <i>загальні:</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу; 2. здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях; 3. здатність бути критичним і самокритичним; 4. здатність генерувати нові ідеї (креативність); 5. вміння виявляти, ставити та вирішувати проблеми; 6. здатність мотивувати людей та рухатися до спільної мети; 7. цінування та повага різноманітності та мультикультурності; 8. здатність розробляти та управляти проектами; 9. здатність усвідомлювати рівні можливості та відмінності, гендерні проблеми; <p>III) <i>спеціальні (фахові, предметні):</i></p>	

1. володіння навичками дефініції понять біоетики;
2. розуміння і вміння використовувати основні етичні поняття для концептуалізації конкретних проблемних ситуацій;
3. вміння розуміти власну професійну самоактуалізацію у контексті біоетики;
4. здатність екстраполювати цінності біоетики та об'єктивні моральні норми на практичні життєві ситуації та професійну діяльність;
5. здатність структурно аналізувати передумови конфлікту, здатність створювати стратегії вирішення конфлікту, засновані на принципі спільного блага і конструювання нових можливостей.

4. Пререквізити курсу

Біоетика визначається інтегральним характером навчальної дисципліни, міждисциплінарним дискурсом, тісним зв'язком з комплексом природничих і гуманітарних дисциплін. Біоетика дає розуміння, як наука може слугувати на благо людині. Для успішного опанування курсу студент повинен володіти фактичним матеріалом з предметів природничого та гуманітарного циклу (зокрема: анатомія, патологічна фізіологія, фармакологія, філософія, політологія, акушерство і гінекологія, ембріологія, дитячі хвороби, геронтологія, правознавство, психологія тощо).

5. Програмні результати навчання

Список результатів навчання

Код результату навчання	Зміст результату навчання	Покликання на код матриці компетентностей (символ коду Програмного результату навчання у стандарті вищої освіти)
Зн-1	Знання про сутність біоетики як науки	ЗК-1
Зн-2	Знання та розуміння основних понять та засад біоетики, біологічний і антропологічний статус людського ембріону, законодавча база, що стосується гідності та недоторканості людського життя з моменту запліднення до природної смерті, причини, сутність, методи, наслідки штучного аборту як біоетичного і соціально-духовного явища та як порушення основного права на життя, - природний метод розпізнавання днів плідності тощо	ЗК -2
Зн-4	Знання і розуміння основних етичних понять щодо тенденцій та проблем розвитку духовності людини і суспільства	ЗК-4
Зн-5	Знання про можливості розв'язання проблемних ситуацій з позиції персоналістичної біоетики	ЗК-5
Зн-6	Знання про досвід просвітницької та профілактичної роботи серед людей щодо запобігання абортам та з вагомим	ЗК-6

	<p>причин планування сім'ї (з використанням природного методу розпізнавання днів плідності) із збереженням її духовного, душевного та фізичного здоров'я; нових заходів відповідальної державної демографічної політики</p>	
Зн-7	Знання та розуміння рівного статусу різних народів у світлі біоетики	ЗК-7
Зн-9	Знання про рівність людей обох статей та їх відмінність, високий статус жінки у контексті персоналістичної біоетики цінність, гідність та недоторканність людського життя від моменту запліднення до Богом призначеного відходу (природної смерті)	ЗК-9
Ум-1	Аналізувати складні медико-соціальні проблеми та швидко приймати рішення; використовувати різні види інформаційних ресурсів біоетичного спрямування	ЗК-1
Ум-2	Вміння знаходити відповідні логічні зв'язки, подібності між цінностями та засадами біоетики і конкретними життєвими та професійними ситуаціями	ЗК-2
Ум-3	Вміння аналізувати власну поведінку (вчинки, вибір) та поведінку інших людей з точки зору цінностей та засад біоетики	ЗК-3
Ум-4	Здатність знаходити відповідні логічні зв'язки між засадами біоетики та актуальними викликами перед сучасною освітою, наукою, медициною біологією, правом.	ЗК-4
Ум-5	Вміння визначати причини, сутність, наслідки конкретних життєвих (професійних) проблем у світлі персоналістичної біоетики	ЗК-5
Ум-6	Вміння вербально представити людям певну ідею, переконливо аргументувати її доцільність та корисність	ЗК-6
	Вміння створювати проектні пропозиції щодо популяризації	ЗК-8

Ум-8	цінностей і засад біоетики у сфері охорони здоров'я	
Ав-1	Здатність знаходити відповіді на важливі життєві питання з позицій персоналістичної біоетики	ЗК-1
Ав-2	Готовність робити вибір за голосом сумління і на користь людини, нести моральну відповідальність за професійну діяльність	ЗК-2
Ав-3	Готовність показувати власний приклад переміни, виправлення та недопущення попередніх негативних дій	ЗК-3
Ав-4	Готовність створювати нові пропозиції до концепції розвитку сфери охорони здоров'я з урахуванням засад біоетики	ЗК-4
Ав-5	Готовність приймати базовані на цінностях біоетики рішення з метою розв'язання проблем та нести за них відповідальність	ЗК-5
Ав-6	Готовність організувати людей та відповідати за результат досягнення спільної мети	Зк-6
Ав-8	Готовність ініціювати та реалізовувати етично-просвітницькі здоров'язберігаючі проекти для дітей, молоді, жінок, людей з особливими потребами	ЗК-8
Ав-9	Здатність реалізовувати проекти охорони материнства і дитинства на засадах біоетики захисту інтересів людей, які зазнають дискримінації	ЗК-9
К-2	Навички міжособистісної комунікації на засадах поваги та любові до людини	ЗК-2
К-3	Навички комунікації з метою сприяння духовному розвитку та вдосконаленню різних груп людей – пацієнтів, колег тощо	ЗК-3
К-5	Навички спілкування та співпраці з людьми в умовах нерозв'язаних проблем	ЗК-5

К-6	Навички комунікації з урахуванням потреб людей, заохочення до включення у спільну діяльність задля важливої мети	ЗК-6		
К-7	Готовність спілкування з представниками різних націй, релігій, культур на засадах толерантності, поваги та любові до усіх людей	ЗК-7		
К-8	Навички співпраці у малих групах	ЗК-8		
К-9	Готовність комунікувати на засадах рівності та поваги обох статей, вибудовування особистих відносин на засадах свободи і відповідальності	ЗК-9		
6. Формат і обсяг курсу				
Формат курсу (вказіть очний, або заочний)	очний			
Вид занять	Кількість годин	Кількість груп		
Лекції	4	1		
Семінарські заняття	8	Всі групи, навчання відбувається в 2 групах		
Самостійна робота студентів	18	Всі групи, навчання відбувається в 1 групі		
7. Тематика та зміст курсу				
Код виду занять	Тема	Зміст навчання	Код результату	Викладач
Л-1 (лекція-1)	Тема 1. Теоретико-методологічні засади біоетики. Людське життя як неповторна цінність.	Історичні корені біоетики. Визначення біоетики. Епістеміологічний статус біоетики (міждисциплінарність). Основні моделі біоетики. Сутність персоналістичної моделі біоетики. Право на життя. Біоетика про статус людського ембріона. Розуміння людської особи та її гідності. Людина в контексті біблії та вчення церкви.	Зн-1 Зн-2 Зн-6 Ум-5 Ум-6 К-2 К-7 К-8 Ав-2 Ав-9	доц. Терешкевич Г.Т. (с. Д.)

Л-2 (лекція-2)	<p>Тема 2. Проблеми аборту. Вирішення проблеми постабортного синдрому в контексті біоетики. Евтаназія з погляду біоетики її протидія — паліативне лікування.</p>	<p>Лібералізація абортів як наслідок абортивної культури і морального занепаду суспільства та причина демографічної кризи. Класифікація абортів та їх оцінка з погляду біоетики. Критерій етичної дозволеності пренатального обстеження. Хірургічні методи аборту. Фармакологічні методи (медикаментозний аборт). Визначення, корені, симптоми, розв'язання проблеми постабортного синдрому в контексті біоетики. Етична оцінка евтаназії. Евтаназія і право на життя: стан законодавчого регулювання в Україні. Особливості паліативної терапії.</p>	Зн-9 Ум-1 К-5 К-6 К-8 Ав-3 Ав-5	доц. Терешкевич Г.Т. (с. Д.)
С-1 (семінар 1)	<p>Тема 1. Історичні корені біоетики. Епістемологія та етико-культурні корені біоетики. Філософські основи біоетики. Право на життя від моменту запліднення. Біоетична концепція демографії. Проблеми аборту</p>	<p>Чинники виникнення біоетики. Визначення біоетики. Метод дослідження у біоетиці. Закон моральний і закон цивільний. Течії (види) біоетики. Сутність персоналістичної біоетики. Епохи становлення медичної етики (домодерна, модерна, постмодерна). Біоетика і медичний патерналізм. Сфери</p>	Зн-1 Зн-2 Зн-6 Ум-5 Ум-6 К-2 К-7 К-8 Ав-2 Ав-9	доц. Терешкевич Г.Т. (с. Д.)

		<p>та нарями біоетики. Спорідненість біоетики з деонтологією в медицині. Біоетика у процесі становлення національної системи охорони здоров'я в Україні. Засади біоетики у реалізації покликання лікаря. Міждисциплінарність біоетики. Біомедичний, психологічний, соціологічний та юридичний аспекти з точки зору епістемологічного статусу біоетики. Основні моделі біоетики. Філософське обґрунтування етичного судження в біоетиці. Принципи і засади персоналістичної біоетики. Співпраця (співучасть) в злочині. Персоналістична етика лікарської чесноти Е. Пеллегріно і Д. Томазма. Принципіалізм (північно-американська модель біоетики) Т. Біачемпа і Дж. Чілдреса. Засади біоетики принципалізму. Контрактуалізм Дж. Енгелгардта. Нова модель П. Сінгера. Креаціонізм і персоналізм як теоретичне підґрунтя біоетики.</p>		
--	--	---	--	--

		<p>Недосконалість матеріалістичного розуміння людини.</p> <p>Відображення сутності біоетики у вченні Томи Аквінського та в неотомізмі.</p> <p>Релігійний екзистенціалізм.</p> <p>Феноменологічна концепція тілесності.</p> <p>Філософська антропологія про сутність людини.</p> <p>Життя як цінність.</p> <p>Біоетика про статус людського ембріона.</p> <p>Людина в контексті Біблії та вчення Церкви. Стать людини. Стать і гендер. Ранні етапи розвитку людини.</p> <p>Право людини на життя від моменту запліднення: а) аборт — порушення основного права людини на життя; б) права людини і новітні репродуктивні технології. Їх оцінка в контексті біоетики;</p> <p>в) право на життя в контексті прав людини. Гідність і недоторканість людського життя від моменту запліднення до природної смерті.</p> <p>Лібералізація абортів як наслідок абортивної культури і морального занепаду суспільства та причина демографічної кризи.</p> <p>Класифікація абортів та їх оцінка з погляду біоетики.</p> <p>Критерій етичної</p>		
--	--	---	--	--

		<p>дозволеності пренатального обстеження.</p> <p>Хірургічні методи аборту.</p> <p>Фармакологічні методи (медикаментозний аборт). Вирішення проблеми постабортного синдрому в контексті біоетики.</p>		
С-2 (семинар 2)	<p>Тема 2.</p> <p>Контрацепція та її альтернатива – природні методи розпізнавання днів плідності. Біоетична концепція охорони життя людини.</p> <p>Проблеми допоміжних репродуктивних технологій та їх альтернатива – НаПроТехнології.</p> <p>Біоетична неприпустимість продукування та використання живих людських ембріонів для отримання стовбурових клітин. Шлях до можливості клонування людини – знецінення гідності людського розмноження та ембріону. Основи біобезпеки.</p> <p>Інформована згода та експериментування на людині Маніпуляції з психічним здоров'ям людини</p>	<p>Невідповідність методів контрацепції природі людської особи та її гідності.</p> <p>Класифікація засобів контрацепції та їх оцінка з погляду біоетики.</p> <p>Біоетична оцінка безпосередньої та опосередкованої стерилізації.</p> <p>Природні методи розпізнавання днів плідності.</p> <p>Біоетичні основи утримання від дошлюбних і позашлюбних статевих стосунків.</p> <p>Біоетичні проблеми репродуктивних технологій.</p> <p>Допоміжні репродуктивні технології як загроза людському життю та гідності людини.</p> <p>Нормативно-правові акти України щодо репродуктивних</p>	<p>Зн-5</p> <p>Зн-6</p> <p>Ум-2</p> <p>Ум-4</p> <p>Ум-6</p> <p>К-8</p> <p>К-9</p> <p>Ав-1</p> <p>Ав-8</p>	<p>доц.</p> <p>Терешкевич Г.Т. (с. Д.)</p>

		<p>технологій. Критерій етичної дозволеності допоміжних прокреативних технологій. Альтернатива допоміжних репродуктивних технологій — НаПроТехнології</p> <p>Гідність людської істоти як особистості від моменту запліднення. Неприпустимість фетальної терапії з позиції біоетики. Клонування. Методи клонування. Штучне розмноження без гамет. Аргументи біоетики проти можливості клонування людини. Життя клітин у людському організмі. Проблеми біомедичних маніпуляцій та генної інженерії в контексті гідності людини, її цілісності та ідентичності. Небезпека застосування новітніх біотехнологій в контексті біоетики. Проблеми біомедичних маніпуляцій та генної інженерії</p>		
--	--	---	--	--

		<p>в контексті біобезпеки.</p> <p>Критерії етичної дозволених.</p> <p>Нормативно-правові акти щодо поводження з ГМО та застосування технологій генної інженерії в контексті біобезпеки.</p> <p>Поводження з ГМО в контексті забезпечення біологічної та генетичної безпеки.</p> <p>Небезпечність застосування генетично модифікованих організмів для людини і довкілля.</p> <p>Небезпечне харчування.</p> <p>Проблеми впровадження нанотехнологій та наслідки їх застосування для людини та навколишнього середовища.</p> <p>Проблеми нанобезпеки в контексті біоетики.</p> <p>Людина і довкілля.</p> <p>Етичні вимоги до проведення експериментів на людині.</p> <p>Класифікація досліджень.</p> <p>Основні нормативно-правові акти стосовно</p>		
--	--	---	--	--

		<p>експериментальних досліджень. Етичні комітети, їх рівні, функції та характеристики. Інформована згода як головна засада медичного експерименту. Нагляд за досліджуваними ліками як попередження можливих негативних їх наслідків використання. Виробництво ліків-сиріт фармацевтичними фірмами в контексті державного фінансового стимулювання. Підстави використання плацебо в контексті експериментування. Умови етичної дозволеності. Проблема експериментування на людських зародках і ембріонах в контексті визнання гідності людської особистості у пренатальній фазі розвитку. Маніпуляції з психічним здоров'ям людини.</p>		
С-3 (семинар 3)	Тема 3. Біоетика і трансплантація органів. Ксенотрансплантація з	Труднощі та успіхи трансплантології. Проблеми	Зн-9 Ум-1 К-5 К-6	доц. Терешкевич Г.Т. (с. Д.)

	<p>точки зору біоетики. Проблема евтаназії в контексті біоетики. Альтернатива евтаназії – паліативне лікування</p>	<p>дарування органів і тканин у контексті біоетики. Трансплантація та ідентичність людської особи. Проблема діагностування смерті. Інформована згода і трансплантація органів. Проблеми призначення дарованих органів у контексті біоетики. Загальні етичні засади трансплантології та їх відображення у міжнародному і внутрішньодержавному законодавствах. Історія та сучасний стан розвитку ксенотрансплантації. Рушійні сили та позитивні моменти. Можливі негативні наслідки, перешкоди та перестороги. Засади біоетики в галузі ксенотрансплантації. Смерть як суспільний феномен. Евтаназія з погляду біоетики. Етична оцінка евтаназії. Евтаназія і право</p>	<p>К-8 Ав-3 Ав-5</p>	
--	--	---	--	--

		на життя: стан законодавчого регулювання в Україні. Моральні проблеми самогубства. Особливості паліативної терапії. Біоетичні проблеми реанімації.		
С-4 (семинар 4)	<p>Тема 4. Стан і перспективи розвитку біоетики в Україні. Вплив біоетики на ефективність діяльності органів та установ системи охорони здоров'я України. Біоетичний аспект боротьби з алкоголізмом. Тютюнозалежність як проблема біоетики. Проблема профілактики наркоманії та реабілітації і ресоціалізації наркозалежних. Профілактика СНІДу та лікування хворих на СНІД в контексті біоетики. Біоетика і соціальні проблеми.</p>	<p>Організаційні заходи з впровадження біоетики в Україні. Діяльність інституцій з біоетики в Україні. Співпраця з міжнародними організаціями в галузі біоетики. Сфера компетенції Інституту біоетики імені Ярослава Базилевича. Внесок завідувача кафедри організації і управління охорони здоров'я, доцента Ярослава Базилевича у розвиток біоетики в Україні (зі спогадів автора). Досвід викладання біоетики у Львівському національному медичному університеті</p>	<p>Зн-4 Зн-7 Ум-4 К-3 К-8 Ав-4 Ав-6</p>	<p>доц. Терешкевич Г.Т. (с. Д.)</p>

		<p>імені Данила Галицького.</p> <p>Комітети з біоетики: функції і характеристики.</p> <p>Типи комісій з біоетики.</p> <p>Міжнародні організації з питань охорони здоров'я та їх вплив на формування законодавства в Україні.</p> <p>Криза в галузі права людини на життя. Недоліки українського законодавства щодо захисту гідності людини.</p> <p>Алкоголізм як психофізична патологія та соціальна проблема. Заходи державних органів щодо подолання алкоголізму.</p> <p>Громадські антиалкогольні організації та подолання алкоголізму в контексті біоетики.</p> <p>Загроза тютюнокуріння життю та здоров'ю.</p> <p>Заходи подолання проблеми тютюнозалежності в контексті біоетики.</p> <p>Небезпека наркоманії.</p> <p>Програми профілактики наркоманії.</p>		
--	--	---	--	--

		<p>Зарубіжний досвід профілактики та боротьби з наркозалежністю.</p> <p>Природа виникнення СНІДу та перебіг цього захворювання.</p> <p>Шляхи передачі ВІЛ-інфекції.</p> <p>Профілактика СНІДу та лікування хворих на СНІД в контексті біоетики.</p> <p>Визначення поняття “здоров’я” та проблеми хвороби в біоетиці.</p> <p>Погляди на вакцинацію у світлі біоетики.</p> <p>Гомеопатія і біоетика.</p> <p>Гомосексуалізм як проблема біоетики.</p> <p>Транссексуалізм і корекція статевої ідентифікації.</p> <p>Війна як антигуманне явище. Головні мотиви проти смертної кари.</p> <p>Вплив засобів масової інформації на формування біоетичного мислення особистості.</p>		
СРС-1 (самостійна робота 1)	Тема 1. Підготовка до першого практичного заняття — теоретична підготовка	Знання про сутність біоетики як науки. Знання та розуміння основних понять та	Зн-1 Зн-2	доц. Терешкевич Г.Т. (с. Д.)

	<p>та опрацювання практичних навичок</p>	<p>засад біоетики, біологічний і антропологічний статус людського ембріону, законодавча база, що стосується гідності та недоторканості людського життя з моменту запліднення до природної смерті, причини, сутність, методи, наслідки штучного аборту як біоетичного і соціально-духовного явища та як порушення основного права на життя, - природний метод розпізнавання днів плідності тощо.</p> <p>Знання про досвід просвітницької та профілактичної роботи серед людей щодо запобігання абортам та з вагомих причин планування сім'ї (з використанням природного методу розпізнавання днів плідності) із збереженням її духовного, душевного та фізичного здоров'я; нових заходів відповідальної державної демографічної політики</p> <p>Вміння визначати причини, сутність, наслідки конкретних життєвих (професійних) проблем у світлі персоналістичної біоетики</p>	<p>Зн-6</p> <p>Ум-5</p>	
--	--	--	-------------------------	--

		<p>Вміння вербально представити людям певну ідею, переконливо аргументувати її доцільність та корисність</p> <p>Навички міжособистісної комунікації на засадах поваги та любові до людини</p> <p>Готовність спілкування з представниками різних націй, релігій, культур на засадах толерантності, поваги та любові до усіх людей</p> <p>Навички співпраці у малих групах</p> <p>Готовність робити вибір за голосом сумління і на користь людини, нести моральну відповідальність за професійну діяльність</p> <p>Здатність реалізовувати проекти охорони материнства і дитинства на засадах біоетики захисту інтересів людей, які зазнають дискримінації</p>	<p>Ум-6</p> <p>К-2</p> <p>К-7</p> <p>К-8</p> <p>Ав-2</p> <p>Ав-9</p>	
<p>СРС-2 (самостійна робота 2)</p>	<p>Тема 2. Підготовка до другого практичного заняття — теоретична підготовка та опрацювання практичних навичок</p>	<p>Знання про можливості розв’язання проблемних ситуацій з позиції персоналістичної біоетики</p>	<p>Зк-5</p>	<p>доц. Терешкевич Г.Т. (с. Д.)</p>

		<p>Знання про досвід просвітницької та профілактичної роботи серед людей щодо запобігання абортам та з вагомих причин планування сім'ї (з використанням природного методу розпізнавання днів плідності) із збереженням її духовного, душевного та фізичного здоров'я; нових заходів відповідальної державної демографічної політики</p>	Зн-6	
		<p>Вміння знаходити відповідні логічні зв'язки, подібності між цінностями та засадами біоетики і конкретними життєвими та професійними ситуаціями</p>	Ум-2	
		<p>Здатність знаходити відповідні логічні зв'язки між засадами біоетики та актуальними викликами перед сучасною освітою, наукою, медициною біологією, правом.</p>	Ум-4	
		<p>Вміння вербально представити людям певну ідею, переконливо аргументувати її доцільність та корисність</p>	Ум-6	
		<p>Навички співпраці у малих групах</p>	К-8	

		<p>Готовність комунікувати на засадах рівності та поваги обох статей, вибудовування особистих відносин на засадах свободи і відповідальності</p> <p>Здатність знаходити відповіді на важливі життєві питання з позицій персоналістичної біоетики</p> <p>Готовність ініціювати та реалізовувати етично-просвітницькі здоров'язберігаючі проекти для дітей, молоді, жінок, людей з особливими потребами</p>	<p>К-9</p> <p>Ав-1</p> <p>Ав-8</p>	
<p>СРС-3 (самостійна робота 3)</p>	<p>Тема 3. Підготовка до третього практичного заняття — теоретична підготовка та опрацювання практичних навичок</p>	<p>Знання про рівність людей обох статей та їх відмінність, високий статус жінки у контексті персоналістичної біоетики цінність, гідність та недоторканність людського життя від моменту запліднення до Богом призначеного відходу (природної смерті)</p> <p>Аналізувати складні медико-соціальні проблеми та швидко приймати рішення; використовувати різні види інформаційних ресурсів біоетичного спрямування</p>	<p>Зн-9</p> <p>Ум-1</p>	<p>доц. Терешкевич Г.Т. (с. Д.)</p>

		Навички спілкування та співпраці з людьми в умовах нерозв'язаних проблем	К-5	
		Навички комунікації з урахуванням потреб людей, заохочення до включення у спільну діяльність задля важливої мети	К-6	
		Навички співпраці у малих групах	К-8	
		Готовність показувати власний приклад переміни, виправлення та недопущення попередніх негативних дій	Ав-3	
		Готовність приймати базовані на цінностях біоетики рішення з метою розв'язання проблем та нести за них відповідальність	Ав-5	
СРС-4 (самостійна робота 4)	Тема 4. Підготовка до четвертого практичного заняття — теоретична підготовка та опрацювання практичних навичок	Знання і розуміння основних етичних понять щодо тенденцій та проблем розвитку духовності людини і суспільства	Зн-4	доц. Терешкевич Г.Т. (с. Д.)
		Знання та розуміння рівного статусу різних народів у світлі біоетики	Зн-7	
		Здатність знаходити відповідні логічні зв'язки між засадами біоетики та актуальними викликами перед сучасною освітою,	Ум-4	

		<p>наукою, медициною біологією, правом.</p> <p>Навички комунікації з метою сприяння духовному розвитку та вдосконаленню різних груп людей – пацієнтів, колег тощо</p> <p>Навички співпраці у малих групах</p> <p>Готовність створювати нові пропозиції до концепції розвитку сфери охорони здоров'я з урахуванням засад біоетики</p> <p>Готовність організувати людей та відповідати за результат досягнення спільної мети</p>	<p>К-3</p> <p>К-8</p> <p>Ав-4</p> <p>Ав-6</p>	
<p>СРС-5 (самостійна робота 5)</p>	<p>Тема 5. Самостійне опрацювання тем, які не входять до плану аудиторних занять: біоетична концепція демографії.</p>	<p>Знання та розуміння основних понять та засад біоетики, біологічний і антропологічний статус людського ембріону, законодавча база, що стосується гідності та недоторканості людського життя з моменту запліднення до природної смерті, причини, сутність, методи, наслідки штучного аборту як біоетичного і соціально-духовного явища та як порушення основного права на життя, - природний метод розпізнавання днів плідності тощо.</p>	<p>Зн-1</p>	<p>доц. Терешкевич Г.Т. (с. Д.)</p>

		<p>Знання про досвід просвітницької та профілактичної роботи серед людей щодо запобігання абортам та з вагомих причин планування сім'ї (з використанням природного методу розпізнавання днів плідності) із збереженням її духовного, душевного та фізичного здоров'я; нових заходів відповідальної державної демографічної політики.</p>	Зн-4	
		<p>Вміння визначати причини, сутність, наслідки конкретних життєвих (професійних) проблем у світлі персоналістичної біоетики</p>	Ум-5	
		<p>Вміння вербально представити людям певну ідею, переконливо аргументувати її доцільність та корисність</p>	Ум-6	
		<p>Навички міжособистісної комунікації на засадах поваги та любові до людини</p>	К-2	
		<p>Готовність спілкування з представниками різних націй, релігій, культур на засадах толерантності, поваги та любові до усіх людей</p>	К-7	

		<p>Навички співпраці у малих групах</p> <p>К-8</p> <p>Готовність робити вибір за голосом сумління і на користь людини, нести моральну відповідальність за професійну діяльність</p> <p>Ав-2</p> <p>Здатність реалізовувати проекти охорони материнства і дитинства на засадах біоетики захисту інтересів людей, які зазнають дискримінації</p> <p>Ав-9</p>		
<p>СРС-6 (самостійна робота б)</p>	<p>Тема 6. Самостійне опрацювання тем, які не входять до плану аудиторних занять: стать і гендер.</p>	<p>Знання про можливості розв'язання проблемних ситуацій з позиції персоналістичної біоетики</p> <p>Зн-5</p> <p>Розуміння статевої з позиції біоетики. Оцінка гендерної політики як деструктивного явища. Формування пошани до статевої людини через просвітницьку діяльність. Знання про досвід просвітницької та профілактичної роботи серед людей щодо розуміння людської статевої, зміцнення інституту сім'ї.</p> <p>Зн-6</p> <p>Вміння знаходити відповідні логічні</p> <p>Ум-2</p>	<p>доц. Терешкевич Г.Т. (с. Д.)</p>	

		<p>зв'язки, подібності між цінностями та засадами біоетики і конкретними життєвими та професійними ситуаціями</p> <p>Здатність знаходити відповідні логічні зв'язки між засадами біоетики та актуальними викликами перед сучасною освітою, наукою, медициною біологією, правом.</p> <p>Вміння вербально представити людям певну ідею, переконливо аргументувати її доцільність та корисність</p> <p>Навички співпраці у малих групах</p> <p>Готовність комунікувати на засадах рівності та поваги обох статей, вибудовування особистих відносин на засадах свободи і відповідальності</p> <p>Здатність знаходити відповіді на важливі життєві питання з позицій персоналістичної біоетики</p> <p>Готовність ініціювати та реалізовувати етично-просвітницькі здоров'язберігаючі проекти для дітей, молоді, жінок,</p>	<p>Ум-4</p> <p>Ум-6</p> <p>К-8</p> <p>К-9</p> <p>Ав-1</p> <p>Ав-8</p>	
--	--	---	---	--

		людей з особливими потребами		
СРС-7 (самостійна робота 7)	Тема 7. Самостійне опрацювання тем, які не входять до плану аудиторних занять: біоетика та біобезпека.	Знання про можливості розв'язання проблемних ситуацій з позиції персоналістичної біоетики	Зн-5	доц. Терешкевич Г.Т. (с. Д.)
		Знання про досвід просвітницької та профілактичної роботи серед людей щодо запобігання абортам та з вагомих причин планування сім'ї (з використанням природного методу розпізнавання днів плідності) із збереженням її духовного, душевного та фізичного здоров'я; нових заходів відповідальної державної демографічної політики	Зн-6	
		Вміння знаходити відповідні логічні зв'язки, подібності між цінностями та засадами біоетики і конкретними життєвими та професійними ситуаціями	Ум-2	
		Здатність знаходити відповідні логічні зв'язки між засадами біоетики та актуальними викликами перед сучасною освітою, наукою, медициною біологією, правом.	Ум-4	
			Ум-6	

		<p>Вміння вербально представити людям певну ідею, переконливо аргументувати її доцільність та корисність</p> <p>Навички співпраці у малих групах</p> <p>Готовність комунікувати на засадах рівності та поваги обох статей, вибудовування особистих відносин на засадах свободи і відповідальності</p> <p>Здатність знаходити відповіді на важливі життєві питання з позицій персоналістичної біоетики</p> <p>Готовність ініціювати та реалізовувати етично-просвітницькі здоров'язберігаючі проекти для дітей, молоді, жінок, людей з особливими потребами</p>	<p>К-8</p> <p>К-9</p> <p>Ав-1</p> <p>Ав-8</p>	
<p>СРС-8 (самостійна робота 8)</p>	<p>Тема 8. Проблеми демографічної політики з позиції біоетики.</p>	<p>Знання про досвід просвітницької та профілактичної роботи серед людей щодо запобігання абортам та з вагомих причин планування сім'ї (з використанням природного методу розпізнавання днів плідності) із збереженням її духовного, душевного та фізичного здоров'я; нових заходів</p>	<p>Зн-6</p>	<p>доц. Терешкевич Г.Т. (с. Д.)</p>

		<p>відповідальної державної демографічної політики.</p> <p>Аналізувати складні медико-соціальні проблеми та швидко приймати рішення; використовувати різні види інформаційних ресурсів біоетичного спрямування</p> <p>Навички міжособистісної комунікації на засадах поваги та любові до людини</p> <p>Готовність робити вибір за голосом сумління і на користь людини, нести моральну відповідальність за професійну діяльність</p>	<p>Ум-6</p> <p>К-2</p> <p>Ав-2</p>	
<p>СРС-9 (самостійна робота 9)</p>	<p>Тема 9. Індивідуальна СРС: доповіді студентів на секції біоетики щорічних студентських наукових конференцій; підготовка до підсумкового контролю засвоєння модуля (заліку)</p>	<p>Знання про рівність людей обох статей та їх відмінність, високий статус жінки у контексті персоналістичної біоетики цінність, гідність та недоторканність людського життя від моменту запліднення до Богом призначеного відходу (природної смерті)</p> <p>Аналізувати складні медико-соціальні проблеми та швидко приймати рішення; використовувати різні види інформаційних</p>	<p>Зн-9</p> <p>Ум-1</p>	<p>доц. Терешкевич Г.Т. (с. Д.)</p>

		ресурсів біоетичного спрямування		
		Навички спілкування та співпраці з людьми в умовах нерозв'язаних проблем	К-5	
		Навички комунікації з урахуванням потреб людей, заохочення до включення у спільну діяльність задля важливої мети	К-6	
		Навички співпраці у малих групах	К-8	
		Готовність показувати власний приклад переміни, виправлення та недопущення попередніх негативних дій	Ав-3	
		Готовність приймати базовані на цінностях біоетики рішення з метою розв'язання проблем та нести за них відповідальність	Ав-5	

Необхідно представити систему організації занять, використання інтерактивних методів, навчальні технології, що використовуються для передачі та засвоєння знань, умінь і навичок.

Система організації занять

- *за джерелами знань*: методів вербальної передачі і слухового сприйняття учбової інформації (лекція, бесіда, пояснення, дискусія); методи наочної передачі і зорового сприйняття учбової інформації (показ і демонстрація слайдів, таблиці, малюнки, вивчення літературних та інших джерел учбової інформації; застосування наочних засобів навчання); методи передачі учбової інформації за допомогою практичних дій (виконання практичних робіт, вирішення ситуаційних задач, опанування практичних навичок і вмінь).

- *за рівнем самостійної розумової діяльності*: проблемний, частково-пошуковий, дослідницький (вирішення ситуаційних задач, підготовка наукових доповідей)

Використання інтерактивних методів: проблемно-орієнтований метод; метод індивідуальних навчально; дослідних та практичних завдань; метод конкурентних груп; метод тренінгових технологій; метод “ділової гри” ; метод “мозкового штурму”.

При проведенні практичних занять використовуються такі методи навчання: *діагностування* (бесіда, спостереження, тестування, творчі та самостійні роботи); *інформування* (демонстрація, консультування, розповідь, групове навчання, тестовий контроль); *самостійна робота* (дослідження наукових та інформаційних джерел); *практична робота* (виконання тренувальних вправ та завдань); *розвиток творчої діяльності* (здійснення біоетичних розвідок); *операційний метод* (ділові ігри, самокритика, розв'язання комунікативних ситуацій), *інтерактивний метод* (мозковий шторм тощо), розв'язування навчальних кейсів, ситуативних задач, воркшопів.

8. Верифікація результатів навчання

Поточний контроль

здійснюється під час проведення навчальних занять і має на меті перевірку засвоєння студентами навчального матеріалу. *Форми проведення поточного контролю під час навчальних занять: перевірка виконаних письмових завдань, тестова перевірка знань. Форми оцінювання поточної навчальної діяльності стандартизовані і включають контроль теоретичної та практичної підготовки. Остаточна оцінка за поточну навчальну діяльність виставляється за 4-ри бальною (національною) шкалою*

Код результату навчання	Код виду занять	Спосіб верифікації результатів навчання	Критерії зарахування
Л-1, Л-2	Зн-1 Зн-2 Зн-6 Зн-9 Ум-1 Ум-5 Ум-6 К-2 К-5 К-7 К-6 К-8 Ав-2 Ав-3 Ав-5 Ав-9	<p>Видами навчальної діяльності студентів є:</p> <p>а) лекції</p> <p>б) практичні заняття</p> <p>в) самостійна робота студентів (СРС)</p> <p>Тематичні плани лекцій, практичних занять, СРС забезпечують реалізацію в навчальному процесі всіх тем, які входять до змісту програми.</p> <p><i>Лекційний курс</i> складається з 2-ох лекцій. Теми лекційного курсу розкривають проблемні питання біоетики. Під час лекцій у студентів формуються теоретичні базові знання, забезпечується мотиваційний компонент і загально-орієнтовний етап оволодіння науковими знаннями під час самостійної роботи. У лекційному курсі максимально використовуються різноманітні дидактичні засоби – мультимедійні презентації, навчальні кінофільми, слайди.</p>	<p>«5» (відмінно) - лідер. Студент глибоко і твердо засвоїв матеріал, послідовно, грамотно і логічно його викладає. При цьому у студента не виникає труднощів при зміні завдання. Вільно справляється із задачами, питаннями та іншими видами використання знань, вірно обґрунтовує прийняття рішення.</p> <p>Студент точно сформулював, правильно чітко обґрунтував відповідь.</p> <p>Студент виконує практичні навички різного ступеня складності. Оволодів практичними навичками, що передбачені програмою.</p> <p>Лідер. Студент багатостороннє комунікативний, вміє співпрацювати з товаришами в команді, має навички кооперованої навчальної діяльності з відповідними змінами ролі і функцій, охоче навчає інших студентів. Швидко приймає вірне рішення в складній ситуації, володіє креативним мисленням, може</p>

<p>C-1, C-2, C-3, C-4</p>	<p>Зн-1 Зн-2 Зн-4 Зн-5 Зн-6 Зн-7 Зн-9 Ум-1 Ум-2 Ум-3 Ум-4 Ум-5 Ум-6 Ум-8 Ав-1 Ав-2 Ав-3 Ав-4 Ав-5 Ав-6 Ав-8 Ав-9 К-2 К-3 К-5 К-6 К-7 К-8 К-9</p>	<p><i>Семінарські заняття</i> спрямовані на контроль засвоєння теоретичного матеріалу, формування практичних вмінь та навичок, а також уміння аналізувати й застосовувати одержані знання для вирішення практичних завдань. Кожне заняття розпочинається з тестового контролю з метою оцінки вихідного рівня знань і визначення ступеня готовності студентів до заняття. Викладач визначає мету заняття та створює позитивну пізнавальну мотивацію; відповідає на запитання студентів, які виникли під час СРС за темою заняття. Основний етап заняття полягає у виконанні практичної роботи. Студенти простежують історичні корені біоетики. Аналізують, визначення біоетики. Епістеміологічний статус біоетики (міждисциплінарність). Основні моделі біоетики. Сутність персоналістичної моделі біоетики. Право на життя. Біоетика про статус людського ембріона. Розуміння людської особи та її гідності. Людина в контексті біблії та вчення церкви, вирішують типові ситуаційні задачі, задачі з проблем біоетики. На заключному етапі заняття з метою оцінки засвоєння студентом теми йому пропонується дати відповідь на ситуаційні задачі. Викладач підводить підсумок заняття, дає</p>	<p>вірно оцінити та аналізувати отриманий результат, намагається виявляти самостійність, проявляє відповідальність за точність і своєчасність дій, добре усвідомлює ситуацію в якій опинився, вміє оцінити свою роботу і роботу інших, здатен використовувати знання і вміння в конкретній ситуації, швидко адаптується до нової ситуації, має творчий підхід до вирішення проблем; «4» (добре) - студент твердо знає матеріал, грамотно і по суті відповідає його, не допускає суттєвих помилок у відповіді, вірно використовує теоретичні положення при вирішенні практичних питань і задач.</p> <p>Точно сформульована, але не повністю обґрунтована відповідь, допущені несуттєві неточності.</p> <p>Студент виконує практичні навички, але допускає не значні, непринципові помилки (відчуває складнощі лише у найтяжчих випадках). Допускає помилки, які не суттєво вплинуть на результат</p> <p>Студент комунікативний, взаємодіє і навчає інших студентів, має навички співпраці в групі. Швидко приймає вірне рішення в складній ситуації, може правильно оцінити та аналізувати отриманий результат, намагається виявляти самостійність і відповідальність за точність і своєчасність дій, добре усвідомлює ситуацію в якій опинився, вміє оцінити роботу інших, здатен використовувати знання та вміння в конкретній ситуації, швидко адаптується до нової ситуації.</p>
-------------------------------	--	---	--

		<p>студентам завдання для самостійної роботи, вказує на основні питання наступної теми і пропонує список рекомендованої літератури. Тривалість практичного заняття складає 2 академічних години.</p>	<p>«3» (задовільно) - студент має знання основного матеріалу, але не засвоїв його деталей, допускає помилки, недостатньо правильно формує, порушує послідовність у викладенні матеріалу.</p> <p>Виникли труднощі при обґрунтуванні відповіді, виправлені студентом за допомогою викладача, відповідь неповна.</p> <p>Студент в процесі виконання практичних навиків допускає суттєві помилки, відчуває складнощі у простих випадках (відповіді неповні, допущені неточності, навиків вироблених в мінімальному обсязі, уміння не сформовані).</p> <p>Студент має низький рівень активності, не виявляє бажання співпрацювати з товаришами по команді, може правильно, але не повно оцінити отриманий результат після допомоги, не проявляє самостійності. Повільно адаптується до нової ситуації.</p> <p>«2» (незадовільно) – студент не знає частини програмного матеріалу. Допускає суттєві помилки, невпевнений у відповіді.</p> <p>На завдання задачі відповіді не дано.</p> <p>Студент має низький рівень активності, переважає репродуктивна діяльність за майже повної відсутності самостійності і творчості, важко адаптується в нових умовах, не завжди налагоджує контакт при роботі в групі. Важко адаптується до нової ситуації.</p>
<p>СРС-1 СРС-2 СРС-3 СРС-4</p>	<p>Зн-1 Зн-2 Зн-4 Зн-5</p>	<p>Тестова перевірка знань</p>	<p>Самостійна робота оцінюється на практичних заняттях і є складовою підсумкової оцінки студента.</p>

CPC-5	ЗН-6		Правильна відповідь на 20 тестових завдань на мiса: 80-90 балів – «5» 60-70 балів – «4» 40-50 балів – «3» Менше, ніж 40 балів – «2»
CPC-6	ЗН-7		
CPC-7	ЗН-9		
CPC-8	УМ-1		
CPC-9	УМ-2		
	УМ-3		
	УМ-4		
	УМ-5		
	УМ-6		
	УМ-8		
	АВ-1		
	АВ-2		
	АВ-3		
	АВ-4		
	АВ-5		
	АВ-6		
	АВ-8		
	АВ-9		
	К-2		
	К-3		
	К-5		
	К-6		
	К-7		
	К-8		
	К-9		

9. Підсумковий контроль

Загальна система оцінювання		Участь у роботі впродовж семестру за 200-бальною шкалою
Шкали оцінювання		традиційна 4-бальна шкала, багатобальна (200-бальна) шкала, рейтингова шкала ECTS
Умови допуску до підсумкового контролю		Студент відвідав усі практичні заняття, мав усі задовільні оцінки (не менше, ніж «3»), виконав контрольну роботу на не менше, ніж на задовільну оцінку
Вид підсумкового контролю	Методика проведення підсумкового контролю	Критерії зарахування
Залік	Мають бути зараховані усі винесені на поточний контроль. Оцінки в 4-ри конвертуються у бальної шкали багатобальною конверту (200-бальною) шкалою відповідно до Положення багатобальної (200-бальною) процедури відповіді на Положення «Критерії, правила і	Мінімальна кількість балів- 200. Мінімальна кількість балів- 120

	процедури оцінювання результатів навчальної діяльності студентів»	
<p>Розрахунок кількості балів проводиться на підставі отриманих студентом оцінок за 4-ри бальною (національною) шкалою під час вивчення дисципліни, шляхом обчислення середнього арифметичного (СА), округленого до двох знаків після коми. Отримана величина конвертується у бали за багатобальною шкалою таким чином: $x=CA \times 120:5$</p>		
9. Політика курсу		
<i>Політики академічної доброчесності, націєцентричності і політичної заангажованості, формування лікаря як державотворця</i>		
10. Література		
Обов'язкова література:		
<ol style="list-style-type: none"> 1. Конституція України: прийнята на п'ятій сесії Верховної Ради України 28 червня 1996 р. — К.: Велес, 2005. — 48 с. — (Серія видань “Офіційний документ”). 2. Бюлетень законодавства і юридичної практики України. — 2000. — № 7: Законодавство України про охорону здоров'я. — 528 с. 3. Закон України “Про трансплантацію органів та інших анатомічних матеріалів людини” від 16.07.1999 № 1007-XIV // Відомості Верховної Ради України. — 1999.— № 41. — ст. 377. 4. Закон України “Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо обмеження споживання продажу пива та слабоалкогольних напоїв” від 21.01.2010 № 1824-VI // Відомості Верховної Ради України. — 2010. — № 11. — ст. 111. 5. Закон України “Про запобігання захворюванню на синдром набутого імунodefіциту та соціальний захист населення” від 23.12.2010 № 2861-VI // Відомості Верховної Ради України. — 2011. — № 30. — ст. 274. 6. Закон України “Про затвердження Загальнодержавної програми забезпечення профілактики ВІЛ-інфекції, лікування, догляду та підтримки ВІЛ-інфікованих і хворих на СНІД на 2009–2013 роки” від 19.02.2009 № 1026 VI // Відомості Верховної Ради України. — 2013. — № 17. — ст. 157. 7. Закон України “Про захист населення від інфекційних хвороб” від 06.04.2000 № 1645-III // Відомості Верховної Ради України. — № 29. — ст. 228. 8. Закон України “Про заходи протидії незаконному обігу наркотичних засобів, психотропних речовин і прекурсорів та зловживанню ними” від 08.09.2011 р. № 3712-VI // Відомості Верховної Ради України — 2012. — № 15. — ст. 99. 9. Кримінальний кодекс України від 05.04.2001 № 2341-III // Відомості Верховної Ради України. — 2001. — № 25–26. — ст. 131. 10. Основи законодавства України про охорону здоров'я від 31.12.1992 р. — № 23. — 1992. 11. Цивільний Кодекс України від 16.01.2003 № 435-IV // Відомості Верховної Ради. — 2003. — № 40–44. — ст. 356. 12. Довгострокова програма поліпшення становища жінок, сім'ї, охорони материнства і дитинства, схвалена Постановою Кабінету Міністрів України № 431 від 28.07.1992 р. 13. Про порядок штучного переривання вагітності: Постанова Кабінету Міністрів № 992 від 16.03. 2000 р. 14. Наказ Міністерства охорони здоров'я України: Інструкція щодо констатації смерті людини на підставі смерті мозку № 226 від 25.09.2000 р. 15. Катехизм католицької церкви // Синод Української Греко-Католицької Церкви. — Жовква: Місіонер, 2002. — 772 с. 16. Терешкевич Г. Т. Основи біоетики та біобезпеки: підручник. Тернопіль: ТДМУ, 2018. 400 с. 17. Хартія працівників охорони здоров'я / Папська Рада до справ душпастирства в охороні здоров'я. — Львів: Медицина і право, 2010. — 111 с. 		

18. Giovanni Paolo II. Lettera Enciclica Evangelium Vitae, 25 marzo 1995 / Giovanni Paolo II. — Città del Vaticano: Libreria Editrice Vaticana, 1995. — 192 p.

Допоміжна література:

1. Біоетика в системі охорони здоров'я і медичної освіти: матеріали Міжнародної науково-практичної конференції, 26–27 березня 2009 р. — Львів: ЛНМУ імені Данила Галицького, 2009. — 630 с.
2. Борейко В. Е. Прорыв в экологическую этику, издание пятое, дополненное / В. Е. Борейко; Киев. Эколого-культ. центр. — К.: Логос, 2013, ил. — 168 с. — (Серия «Охрана дикой природы». Вып. 71).
3. Боровець З. Курити — не курити... не все одно / З. Боровець. — Львів: Свічадо, 2008. — 40 с.
4. Вековшинина С. В. Биоэтика: начала и основания (философско-методологический анализ) / С. В. Вековшинина, В. Л. Кулиниченко. — К.: Сфера, 2002. — 152 с.
5. Вековшинина С. В. Методология и опыт этической экспертизы на национальном и международном уровнях // Етичні комітети: сьогоднішня та майбутня / за ред. С. В. Вековшининої, В. Л. Кулініченка. — К.: Сфера, 2004. — С. 6–24.
6. Вітенко І. С. Психологічні основи лікувально-профілактичної допомоги та підготовки лікаря загальної практики сімейного лікаря / І. С. Вітенко. — Харків: Золоті сторінки, 2002. — 288 с.
7. Войдило Є. Мій вибір — свобода / Є. Войдило. — Львів: Відродження, 1994. — 104 с.
8. Вороненко Ю. В. Медичне право в системі права України: стан і перспективи розвитку / Ю. В. Вороненко, Я. Ф. Радиш // Укр. мед. часопис. — 2006. — №5. — С. 5–10.
9. Глобальна біоетика: сучасні виміри, проблеми, рішення: матеріали III Міжнародного симпозиуму з біоетики, 7–8 квітня 2004 р. — К.: Сфера, 2004. — 200 с.
10. Гоч В. П. Жизнь и причинность: методология взаимодействия и познания / В. П. Гоч, В. Л. Кулиниченко — К.: Сфера, 2004. — 172 с.
11. Данн Дж. Бог есть и для алкоголиков / Дж. Данн. — [3-е вид.]. — М.: Библия для всех, 2009. — 190 с.
12. Запорожан В. М. Біоетика / В. М. Запорожан, М. Л. Аряєв. — К.: Здоров'я, 2005. — 288 с.
13. Киселев Н. Н. Мировоззрение и экология: монография / Н. Н. Киселев; отв. ред. А. Я. Мороз. — К.: Наукова думка, 1990. — 216 с.
14. Кирик Ю. Алкоголь: Як вирватися із зачарованого кола / Ю. Кирик. — Львів: Свічадо, 2006. — 128 с.
15. Красовський К. Заборона тютюнової реклами в Україні // Центр здоров'я ГУ ОЗ Чернівецької ОДА, 20 травня 2011 [Електронний ресурс]. — Режим доступу: URL: <http://archive-ua.com/page/83291/2012-07-07/http://www.guoz.cv.ua/2011/05/20/zaborona-tyutyunovoyi-reklami-v-ukrayin.html>.
16. Красовський К. Навіщо тютюнові компанії фінансують програми попередження куріння серед підлітків / К. С. Красовський, Т. І. Андреева. — К.: ЮНІСЕФ, 2003. — 68 с.
17. Кулиниченко В. Л. Современная медицина: трансформация парадигм теории и практики (Философско-методологический анализ) / В. Л. Кулиниченко. — К.: Центр практ. філософії, 2001. — 240 с.
18. Лисицын Ю. П. Алкоголизм / Ю. П. Лисицын, П. И. Сидоров. — М.: Медицина, 1990. — 528 с.
19. Лисенко І. П. Психологічна корекція в лікуванні хворих на наркоманії / І. П. Лисенко // Соціально-педагогічні та медико-психологічні заходи протидії вживанню наркотичних засобів неповнолітніми та молоддю. — Київ, 1995. — Вип. II. — С.32–35.
20. Москаленко В. Ф. Біоетика: філософсько-методологічні та соціально-медичні проблеми / В. Ф. Москаленко, М. В. Попов. — Вінниця: Нова книга, 2005. — 218 с.

21. Насінник О. Етичний кодекс українського лікаря (Проект) / О. Насінник, Л. Пиріг, С. Вековшиніна, В. Кулініченко. — К.: Сфера, 2002. — 24 с.
22. Сгречча Э. Биоэтика: учебник / Э. Сгречча, В. Тамбоне. — М.: Библиейско-богосл. ин-т святого Апостола Андрея, 2002. — 413 с.
23. Сидоренко Л. І. Сучасна екологія. Наукові, етичні та філософські ракурси: навч. посібник / Л. І. Сидоренко. — К.: Парапан, 2002. — 152 с. Соціальна медицина та організація охорони здоров'я / за заг. ред. Ю. В. Вороненка, В. Ф. Москаленка. — Тернопіль: Укрмедкнига, 2000. — 680 с.
24. Фармакологія: підручник / за ред. І. С. Чекмана — К.: Вища школа, 2001. — 598 с.
25. Формування особистості студентів як майбутніх фахівців лікарської справи, працівників охорони здоров'я та інших соціально-орієнтованих установ у контексті біоетики. Тези доп. міжнар. наук.-практ. конф., 6–7 березня 2003 р. — Львів, 2003. — 194 с.
26. Чешко В. Ф. Наука, этика, политика: социо-культурные аспекты современной генетики / В. Ф. Чешко, В. Л. Кулиниченко — К.: Парапан, 2004. — 228 с.
27. Червонская Г. П. Прививки: мифы и реальность: основы вакцинологии / Г. П. Червонская. — М.: Волшебный ребёнок, 2002. — 415 с.
28. Шабанов П. Д. Наркомания: патопсихология, клиника, реабилитация / П. Д. Шабанов, О. Ю. Штакельберг. — Спб: Лань, 2000. — 368 с.
29. Шауп В. Провідні етичні цінності в діяльності біоетичних комітетів лікувальних установ Європейського Союзу: Курс лекцій / В. Шауп. — Львів: Видавництво УКУ, 2011. — 56 с.
30. Шкраб'юк П. В. «Відродження» / П. В. Шкраб'юк // Енциклопедія історії України / редкол.: В. А. Смолій (голова) та ін. НАН України. — К.: Наукова думка, 2003. — Т.1 — С. 533.

11. Обладнання, матеріально-технічне і програмне забезпечення дисципліни/ курсу

Мультимедійна дошка для проведення занять, ноутбуки, мережа інтернет для індивідуальних завдань, платформа для дистанційного навчання (самостійної роботи студентів) misa; тематичні таблиці до тем, стаціонарні стенди, спеціалізовані підручники, словники та довідники, методичні розробки для викладачів та методичні вказівки для студентів до практичних занять

12. Додаткова інформація

На кафедрі функціонує: науковий гурток з біоетики (керівник – кандидат наук державного управління, доцент Терешкевич Галина Тарасівна (с. Діогена)), заняття відбуваються у теоретичному корпусі в кабінеті біоетики (1 поверх)

Веб-сторінка кафедри (рубрика «Заочна форма навчання»):

<https://new.meduniv.lviv.ua/kafedry/kafedra-ukrayinoznavstva/>

Укладачка силабуса

к.держ.упр., доц. Терешкевич Г.Т. (с.Д.)

Завідувачка кафедри українознавства

к.філол.н., доц. Єщенко Т. А.